

Patri(h)ot(ț) sau poetul-țară și țara-poezie

de Daniel Luca

Cel mai recent volum de versuri semnat Iosif Caraiman (*Viersuriri din Țara Feneș*, Editura Eubeea, Timișoara, 2013) repune pe tapet o problemă considerată aproape tabu în ultima vreme și anume patriotismul, dragostea de neam și țară. De altfel, răzbate cu ușurință din acest volum ideea principală, și anume antiteza patriot – „patrihoț”, iar poetul nu se poate afla, desigur, decât în prima categorie. Un patriotism atât la nivel micro (Țara Feneșului), cât și la nivel macro (România).

Astfel, în prima ipostază, Iosif Caraiman își ia în serios rolul de poet ... național („Dacă-n țara mea mi-s numai eu poet / se cheamă că-s poet național”), deși (auto)ironic („zâconu-i să umbli musai câta cu nasu' pe sus”).

Tinuturile dragi, cu tot ce înseamnă ele („Cânt pădurea, cânt Poiana Înaltă, cânt râurile Feneșului”), femeia iubită („scrisă ești în lacrima mea / cu surâsul meu îmbrăcată...”), prietenii (Isopel, Cătăru, Ciribudă, Cincilă, Ment...) vin să întărească iubirea față de Țara Feneșului, patriotismul autorului, în pofida scurgerii neostoite a timpului ce aduce cu sine uitarea („Nimeni nu ne cunoaște, nimeni nu ne știe / De parcă nu ar fi trăit în lumina stelelor ce cad”). Ca să nu mai vorbim de graiul pur al locului, ce inundă poezia lui Iosif Caraiman cu ecouri arhaice, din păcate din ce în ce mai puțin înțeles („și nu mai știu pădurilor a le vorbi / ori graiurile vechi a le-nțelege”) în vremurile actuale („astăziul-ger”).

Până și bețiile își au locul lor bine definit în acest eșafodaj, atât cele în sens propriu („și ți-oi cânta în gând din răchia de vară”), cât și cele în sens figurat („dăruiță / o misterioasă beție în aerul diluat ca de rochia iubitei”).

În ceea ce privește patriotismul la nivel macro, enunțat în prima parte a volumului, intitulată *Șopote* („mi-e frig, poetule, în sărăcie / și-n toată noaptea băutorilor de rom / mi-s România încruntată-n ro-mânie” – asistăm aici, așadar, la un început de revoltă), acesta se revarsă cu mai multă tărie în cea de a doua parte a cărții, *Ultimul vers din munții Banatului*, în memoria tatălui poetului, Ion Caraiman, ucis de securitate. Acum revolta nu mai mocnește, ci de-a dreptul izbucnește: „iartă-mi nevinovăția / dar mă pedepsește: sunt vinovat! / sunt vinovat că m-ai născut în România!!!”. Iar moartea („îngroapă-mă-n greva crucilor din'89”) și iubirea („măine / voi iubi cununile de spini ale sufletului tău”) nu fac decât să întregescă sentimentul patriotic, indiferent de perioada istorică

străbătută („îngerul meu / de trei ori în moarte m-a jertfit: / în republica populară română, în republica socialistă românia și în românia asta / morțile mele m-au trăit”).

O adevărată pledoarie pentru țară este și ciclul ICARAMANIADA și CAINAMERiene, unde, sub forma poemului dramatic, personaje fiind zeități din Olimp ori simpli muritori, poetul -mucalit ori grav, după caz – nu pregetă a vorbi despre rachiul divin („RAIchie”) ori despre cei care duc România în prăpastie, politicienii [„Mi-a cerut Harpii, Gorgone (...) / Vrea să le ducă-n țara lui / Într-un guvern de hoți și-un parlament de boi”]. Chiar și ultima apartă a volumului, omagiu unor trecuți scriitori trăitori pe aceste meleaguri, se înscrie în aceeași notă a patriotismului („munte drag, râule drag, / pasăre și păstrăv mi-s”).

Pe de altă parte, pe lângă spiritul de luptă, de revoltă, în poezia lui Iosif Caraiman sălășluiesc iubirea (aproapelui, a naturii, a țării), credința, amărăciunea, dar și speranța.

De un farmec aparte sunt „invențiile” poetului precum: *RAIchiu*, *viersurire*, *răsăristeluirile*, *viețiiscrisești* etc. (deși uneori par forțate), eminescianismele „deturnate” („ce e val ca valul trece... / când vine primul?”), joaca de-a cuvintele („înger-ger îngeruit”) ori umorul ... alegoric („din tribut peșin / făcutu-i, futu-i, scaunul domnesc. / dincolo de porți ai bătrâni cântă zaraza, / boierii-n divanul boierilor cântă imnul manea / voievodului democrat, sancho panza”).

Toate acestea concură la crearea unei atmosfere dense, adeseori sumbră, cu palide raze de lumină. Există soluții de ieșire din beznă, una dintre ele, propusă de poet, fiind chiar tragi-comică: „ori poet sărac ca mine-n țara feneș, / ori cu fernando din caransebeș în UE...”). Cea adevărată constă în păstrarea purității sufletești a oamenilor simpli, neimplicați în treburile politice (a se citi „în prăduirea țării”) și printr-o veritabilă opoziție constructivă față de putere, de orice culoare politică ar fi.

Poezia lui Iosif Caraiman este colțuroasă, dură, dar, în același timp, sensibilă, iar îmbinarea graiului locurilor cu limba literară aduce o nuanță arhaică aparte, care place. Mai mult, are darul de a nu te lăsa indiferent, ci de a te pune pe gânduri. Totodată, această poezie dovedește cu asupra de măsură că patriotismul nu este niciodată un sentiment desuet, nici măcar atunci când criza economică, sărăcia bântuie țara (ori... țările, în cazul de față).

